

SAR FUNKCIONIŠIL THAJ SOSKO SI SOCIALNO INTEGRISANO TRAJO

Pučipa 32 či pučen pes čhavorenge terneder katar 2 berš;
čhavorenge katar 2 dži ke 4 berš, pučen pes pučimata 32.1, 32.2 thaj 32.3;
pale manuša phureder katar 5 thaj majbut berša, pučen pherde pučipa.

32. SI KAJ O MANUŠ NAŠTIK THAJ, KAZOM NAŠTIK TE KEREL NESAVE BUĆA ĎESESA GODOLASTAR KAJ

	Naj	Si, cira pharimata	Si, si but pharimata	Si, naštik te khanč kerel	Či kamel te boldel o svato
32.1. Či dikhel (vi kana čhol dikhavne pe jakha)	☐	☐	☐	☐	☐
32.2. Či ašunel (vi kana čhol ašundimasko aparato)	☐	☐	☐	☐	☐
32.3. Kana džal numaj kana vazdel pes pe basamkura	☐	☐	☐	☐	☐
32.4. Risparipen/e koncentracija	☐	☐	☐	☐	☐
32.5. Korkoro te lel pe peste/xal/thovel pes	☐	☐	☐	☐	☐
32.6. E komunikacija (vorba, maškaraverendar hačaripe thaj hačaripe katar trujalipe)	☐	☐	☐	☐	☐

PUČIPA PALE MANUŠA SAVE NAJ KHERE

OL1. THAN KAJ SI O MANUŠ

1 Ande Republika Srbia (komuna)

(bešavimasko than)

2 Ande aver raštra (raštra)

OL2. KAZOM NAJ DUMUT ANDO THAN KAJ RAMOL PES

1 Xarne katar 1 berš (dindo čhonengo) → pučipe OL3

2 Jekh berš thaj majbut (dindo beršengo) → pučipe OL4

OL3. KAZOM DUMUT O MANUŠ KAMEL TE AVEL PE AVER THAN

1 Xarne katar 1 berš (dindo čhonengo)

2 Jekh berš thaj majbut

OL4. KAZOM DROMA AVELAS KHERE

1 Majcira 3 drom ando čhon

2 Cira

PUČIPA PALE SIGEDER MANUŠA

PL1. THAN KAJ SA JEKH TRAJIL SIGEDER MANUŠ

1 Ande Republika Srbia (komuna)

(bešavimasko than)

Adresa (E ulica) (kheresko dindo) (džindo katar o stano)

2 Ande aver raštra (raštra)

PL2. VRIJAMA ANDE SAVI SI O MANUŠ PO THAN KAJ RAMOL PES

1 Xarne katar 1 berš (dindo čhonengo) → pučipa PL3

2 Jekh berš thaj majbut (dindo beršengo) → pučipe PL4

PL3. KAZOM O MANUŠ KAMEL TE AVEL PO THAN KAJ RAMOL PES

1 Xarne katar 1 berš (dindo čhonengo)

2 Jekh berš thaj majbut

PL4. KAZOM BOLDA PES ANDE THAN KAJ TRAJIL

1 Majcira 3 drom ande čhon

2 Cira

33. KON MOTHODA PODATKURA

1 Manuš savo ramol pes

2 Artikulo ande kherutno than

3 Aver manuš

Zakono pale ramope manušengo thaj kherutnengo ande 2022. berš („Službeni glasnik RS”, dindo 9/2020, 35/2021)

E Republika Srbia Republikako zavodo pale statistika

Ramope manušengo thaj kherutnengo ande 2022. berš

RAMOSARIPE

Kava projekto si pokindo katar Evropaki unija thaj jekh kotor si pokindo katar e Vlada Republikake Srbiake

Kova so si ramosardo ande kava formulari avela garado averendar thaj avela sa jekh čhutino pale statistika

Šifra komunaki

Ramosarimako drom

E zgrada

O stano

Kherutno than

Manuš

NAV

FAMILIA

1. LINGO

1 Muršikano

2 Džuvljikano

2. BIJANDIMASKO ĎES

đes

čhon

berš

MIGRACIE

3. THAN BIJANDIMASKO

1 Ande Republika Srbia (komuna)

(bešavimasko than)

2 Ande aver raštra (raštra)

4. DEJAKO THAN BEŠIMASKO ANDE VRIJAMA

KANA O MANUŠ BIJANDILO

1 Ande Republika Srbia (komuna)

(bešavimasko than)

2 Ande aver raštra (raštra)

Pučipe 5 či pučel pes te si o manuš ando than sigeder

5. SI KAJ O MANUŠ KATAR BIJANDIPE TRAJIL PE KAJA ADRESA

1 Si → Pučipe 7

2 Naj

5.1. SI KAJ O MANUŠ AVILO PO THAN KAJ KEREL PES RAMOPE ANDAR AVER THAN ANDE REPUBLIKA SRBIA NUMAJ AVER RAŠTRA

1 Naj, manuš lija aver adresa numaj ande than kaj kerel pes ramope → pučipe 7

2 Si, manuš avilo te trajil andar aver than andar e Republika Srbia (komuna)

(bešavimasko than)

3 Si, manuš avilo andar aver raštra (raštra)

5.2. KANA O MANUŠ AVILO

(Ramosaren čhon, te avilo ande 2021. berš)

berš

čhon

5.3. FUNDO SEBEPOSKO SOSTAR AVILO ANDE PHUV

1 Buti

2 E škola

3 Familiake sebebura (prandi, keripe neve familia thaj aver)

4 Bešipe

5 Zorasa kerdo bešipe pe jekh than

6 Aver

6. SI KAJ SI O MANUŠ INTERNO BEŠADO ANDAR AP KOSOVO THAJ METOHIA PALAL 24. MARTO 1999. BERŠ

1 Si

2 Naj → pučipe 7

6.1. KATAR SI O MANUŠ INTERNO BEŠADO

(komuna)

(bešavimasko than)

6.2. KANA SI O MANUŠ INTERNO BEŠADO

berš

7. SI KAJ O MANUŠ VAREKANA TRAJISARDA/SAS AVRI ANDAR REPUBLIKA SRBIA JEKH BERŠ NUMAJ MAJBUT

(pale manuš savo majbut drom sas ande aver raštra pučipa si čutine pale paluno bešadipe)

1 Si

2 Naj

3 Manuš si ande aver raštra (jekh berš numaj majbut) } → pučipe 8

7.1. RAŠTRA ANDE SAVI MANUŠ TRAJILAS/SAS

(raštra)

7.2. VRIJAMA ANDE SAVI NAJ SAS ANDE REPUBLIKA SRBIA

Katar berš

Dži berš

7.3. FUNDO SEBEPOSKO SOSTAR BOLDA PES/ANDE REPUBLIKA SRBIA

1 Buti

2 E škola

3 Familiake sebebura (prandi, keripe neve familia thaj aver)

4 Bešipe

5 Zorasa kerdo bešipe pe jekh than

6 Boldipe ande phuv kana therda e penzia

7 Aver

8. PHUVJAKO LIL

1 Republika Srbia

2 Republika Srbia thaj aver raštra

3 Aver raštra

4 Bi phuvjake lilestar

(raštra)

PRANDINO STATUSO THAJ FERTILITETO

Pučipa katar 9 dži ke 11 pučen pes manuša save si phureder katar 12 thaj majbut berš

9. PRANDINO STATUSO

1 Biprandino/biprandini
 2 Prandino/prandini (trajin ketane) → pučipe 11
 3 Prandino/prandini (či trajin ketane)
 4 Phivlikano/phivli
 5 Ulavnikano/ulavnikani

10. SI KAJ O MANUŠ TRAJIL RROMESA/RROMNJASA KETANE

1 Si 2 Naj

11. ĐINDO ČHAVORRENGO SAVE B IJANDILE
(đinaven vi e čhavorra save naj majbut džude)

11.1. BERŠA KANA BIJANDILE E ČHAVORRA

 angluno čhavorro dujto čhavorro trito čhavorro

Pale majbut katar trin čhavorra ramon berš majterneder →

ETNOKULTURAKE KOTORA

12. NACIONALNO KOTOR
(ande ar. 47 ramol ande Ustavo Republikako Srbiako kaj o manuš naj moraš te phenel savo si lesko nacionalno kotor)

13. DEJAKI ČHIB

14. PAČAPE
(ande ar. 47 ramol ande Ustavo republikako Srbiako kaj o manuš naj moraš te phenel savo si lesko pačape)

SIKAVIPE

Pučipe 15 šaj te pučen manušes saves si 15 thaj majbut berša.

15. MAJVUČI GATISARDA E ŠKOLA

1 Bi školako
 2 1–3 niveli pe fundoski škola
 3 4 niveli pe fundoski škola
 4 5–7 niveli pe fundoski škola
 5 Fundoski škola (8 niveli)
 6 Maškarutni stručno škola dži ke 2 berš
 7 Trinberšeski maškarutni stručno škola
 8 Štareberšeski maškarutni stručno škola
 9 E gimnazia
 10 E specijalizacia po agor maškarutne školako, škola pale VKV bučarne
 11 Vuči škola, I niveli po fakulteto (pe purano programo)
 12 Fundoske akademске numaj strukovne studije, specijalistikane, strukovne studije I niveli
 13 Fakulteto, akademija (pe purano programo)
 14 O master, akademске numaj strukovne studije
 15 Integrišime akademске studije (e medicina, e stomatologia, e veterina, e farmacia), specijalistikane akademске studije po agor masterosko
 16 E magistarske studije
 17 E doktorske studije

Pučen pes sa manuša

16. E ŠKOLA

1 Či džal ande škola → pučipe 17
 2 Angleškolako vinajipe thaj sikavipe (e jaslice, o vrtičo, angle školako program)
 3 Fundoski škola, telune nivelura (1–4)
 4 Fundoski škola, vuče nivelura (5–8)
 5 Maškarutni škola
 6 E specijalizacia po agor maškarutne školako
 7 Fundoske akademске numaj strukovne studije, specijalistikane, strukovne studije I niveli
 8 Fakulteto, akademija (pe purano programo)
 9 Integrišime akademске studije (e medicina, e stomatologia, e veterina, e farmacia), specijalistikane akademске studije po agor masterosko, magistarske studije
 10 E doktorske studije

16.1. KAJ SI ČHUTINI SIKAVIMASKI INSTITUCIA

1 Ande Republika Srbia (komuna)
 (bešavimasko than)

Pherdo nav katar e sikavimaski institucia

E adresa (e ulica) (kheresko đindo)

2 Ande aver raštra (raštra)

16.2. KAZOM DROM O MANUŠ SAVESA KEREL PES PUČIPE DŽAL DŽI KE ŠKOLA THAJ PALPALE

1 Sa jekh đes numaj majbut drom ande kurko
 2 Jekh ande kurko numaj majcira
 3 Sikljol kherestar numaj dadural

Pučipe 17 del pes manušeske savo si phureder 15 thaj majbut berša pale save si ko pučipe 15 crdini e šifra 1 numaj 2 thaj ko pučipe 16 crdini šifra 1, sar vi pale manuša purane 10 – 14 berš save či džan ande škola

17. SI O MANUŠ LILVARNIKANO

1 Si 2 Naj

Pučipe 18 pučen pes pale manuš saves si 18 thaj majbut berša

18. SAVE ANDAR KALE B UČA MANUŠ DŽANEL TE KEREL PO RAČUNARI (KOMPJUTERI, TABLETO, MOBILNO TELEFONO)

šaj te crden majbut bolde svatura

1 Buti po teksto, te keren tabele thaj aver
 2 Te roden informacie po interneto
 3 Elektronsko komunikacia (te bičhalen thaj te putaren elektronske lila, Skype, Viber, WhatsApp thaj aver)
 4 Ni jekh katar ramosarde

EKONOMSKO KOTOR

Pučipa katar 19 dži ke 30 pučen manušen saven si 15 thaj majbut berša

19.SI KAJ O MANUŠ ANDE KURKO SAVO SAS ANGLE RAMOPE (katar 24. dži ke 30. septembro) MAJCIRA JEKH SATO KERDA VARESOSKI BUTI SAVI SI LESKI POKINDI (lovenca, numaj pe aver čand), NUMAJ KERDA BUTI TE AŽUTIL E FAMILIA ANDO KHER, A SAVI ANEL E LOVE

1 Si → pučipe 24 2 Naj → pučipe 20

20.SI MANUŠES POKINDI BUTI PE SAVO NAJ SAS ANDE KURKO SAVO SAS ANGLE RAMOPE, GODOLASTAR KAJ SAS NASVALO, SAS PO BERŠESKO DAHINIPE NUMAJ AVER, A PE SAVO BOLDELA PES KANA NAKHELA DINI VRIJAMA

1 Si → pučipe 24 2 Naj → pučipe 21

21.SI MANUŠES ANDE VRIJAMA KATAR ŠTAR KURČE ANGLE SAVE SAS RAMOPE (ando septembri) RODA E BUTI NUMAJ TELJARDA KORKORO TE KEREL BUTI

1 Si → pučipe 22 2 Naj → pučipe 23

22.SI KAJ O MANUŠ KAMELAS TE TELJAREL BUČASA ANDE DUJ KURČE SAVE AVEN TE VAREKO DEL LESKE

1 Si → pučipe 32 2 Naj → pučipe 23

23. ANDE SAVO KOTOR SI ČHUTINO MANUŠ BI BUČAKO

1 Sikljavne/studentura → pučipe 31
(te si po pučipe 16.2 crdino 1 numaj 2)
 → pučipe 32
(te si po pučipe 16.2 crdino 3)

2 E penzionera
 3 Manuša saven si love katar khera numaj investicie
 4 Manuša save keren vareso pale pire kherutne thana
 5 Manuša save keren bipokinde kherutne buča ande piro kher
 6 Aver manuša } → pučipe 32

24. BUTI
(angluni buti savi kerel pes)

25. NIVELI BUČARNE MANUŠESKO

1 Bučarno manuš ko poslodavco
 2 Poslodavco (bučarel majcira jekhe manušes)
 3 Korkoro kerel buti (či bučarel aver manuša)
 4 Korkorutno kerel umal
 5 Ažutimasko artikulo ande kherutne buča save anen love
 6 Kerel buti po kontrakto
 7 Aver

26. KAJ MANUŠ KEREL BUTI

1 Pe adresa kaj kerel pes ramope
 1 Pe kherutni adresa si ramosardo bučarimasko subjekto (STR, SZR, e firma thaj aver) → pučipa 27, 29, 32
 2 Pe khereski adresa naj ramosardo bučarimasko subjekto → pučimata 29, 32
 3 Kerel buti kherestar pale bučarimasko subjekto savo si ramosardo pe aver adresa ande Republika Srbia → pučipa 27, 28, 29, 32
 4 Kerel buti kherestar pale avrjalutne bučarne manuša (ramosardé si ande aver raštra) → pučipa 29, 32
 2 Pe aver adresa ande Republika Srbia (ande firma, bikinavni thaj e ustanova) → pučipe 27
 3 Pe umalimasko than
 1 ande than kaj kerel pes ramope → pučipe 29
 2 ande aver than ande Republika Srbia → pučipe 28
 4 Ande aver raštra → pučipe 29
 (raštra)
 5 Bi sajekhutne bučake → pučipe 29

27. PHERDO NAV THANESKO KAJ KEREL PES BUTI (E FIRMA, BIKINAVNI, E USTANOVA)

28. THAN BUČAKO

(komuna)
 (bešavimasko than)
 E adresa (e ulica) (kheresko đindo)

29. SO KEREL PES

30. KAZOM DROM MANUŠ DŽAL KATAR O THAN KAJ KEREL PES RAMOPE DŽI KE BUTI

1 Sa jekh đes numaj majbut drom ande kurko
 2 Jekh drom ando kurko numaj cira

SAR DŽAL PE BUTI

Pale manuša save pe pučipa 16.2 crde 1 numaj 2 thaj/numaj po pučipe 26 crde katar 2 dži ke 5

31. ČANDA DROMARIPASKE DŽI KE BUTI
šaj te crden majbut duj bolde svatura

1 Vordonesa *šaj te crden jekh boldo svato*
 1 manuš tradel vordon
 2 manuš džal varekasa
 2 Foroske vordonenca *šaj te crden majbut duj bolde svatura*
 1 autobuso
 2 tramvajo
 3 trolejbuso
 4 treno
 3 Taksi vordon
 4 Maškarforutno autobuso
 5 Maškarforutno treno
 6 Organizuime vordonenca (autobuso, kombi thaj aver)
 7 Motociklo/mopedo
 8 Biciklo
 9 Phuvjasa
 10 Aver (traktoro, kamiono, e skela thaj aver)